

KELEMEN, Chryostom (1884-1950)

Arch-Abbot of the ancient
Benedictine monastery Pannonhalma,
consecrated bishop, member of
Hungarian Upper House

St. Mary's Monastery, Merristown, N.J.

in U.S. since 1948 — March

“Számfeletti öreg káplán”

1950. Febr.

Irta FAY FISHER ANDOR

Az elmúlt vasárnap este Ft. Nyíri István pappá szentelésének negyvenedik évfordulójára rendezett ünnepségen voltam, mint arról már e lap hasábjain beszámoltam. Az ün-

Fay Fisher
Andor

nepi vacsora asztalánál a jubiléus lelkész jobboldalán ült egy nagyon szerény, fehérhaju, törékeny testalkatu, egyszerű fekete papirusás férfi. A fiatal Beszerak György illően bemutatotta: a pannonhalmi főapátot, Kelemen Krizosztomot.

De amikor ő felállt és beszédbe kezdett, finoman s halakán így mutatta be magát: a Szent Anna pittsburghi római katolikus hitközség számfeletti öreg káplánja vagyok — péntekig...

Nem kellett ahhoz a római katolikus hitet vallókhoz tartozni, csak épen érző szívű embernek lenni, hogy szívébe, lelkébe markoljon a szerény bemutatkozás — mert abba a rövid mondatba egy országnak, egy nemzetnek a tragédiája volt összesűrítve.

A magyar nemzet, az óhaza tragédiájának hű kifejezője volt az, hogy a legrégebbi magyar közhivatal viselője Pannonhalma főapátja itt volt február 19-én, vasárnap este a home-steadi Szent Margit hitközség plébánosa pappá szentelésének negyvenedik évfordulóján a nagyon szerény templomalatti helyiség bankett asztalánál — mint a Szent Anna pittsburghi római katolikus hitközség képviselője.

E sorok írója is csak most tudta meg, és a lap olvasóinak minden bizonnyal ujság, hogy a pannonhalmi főapáti hivatal — még Szent István előtti időből való. Olaszországból Szent Adalbert vezetésével jöttek Magyarországra Szent Benedek rendjének papjai az akkor pogány magyar nép keresztény hitre való térítésére és 996-ban Géza fejedelem, Szent István édesapja, állította fel a pannonhalmi főapáti hivatalát. És ennek mostani betöltője hazátlantul bolyongva a világban volt köztünk vasárnap este és mutatkozott be szerényen és közvetlenül, mint a Szent Anna hitközség számfeletti öreg káplánja — péntekig. Azért tette ezt is hozzá, mert pénteken már elvitte innen a vonat, hogy a számfeletti káplánság önmaga adta címével felékesítetten máshol terjessze a hit igéit.

A Szent Benedek rend tanítórend — és Kelemen Krizosztom is nemzedékeket nevelt mielőtt a főapáti székbe került. Egyik volt tanítványa véletlenül itt él Pittsburghban.

Magyarország kiváló iskolái között is első sorban voltak a bencés gimnáziumok, ahol felekezeti hovatartozandóságra való tekintet nélkül oktatták a fiukat. A rend birtokainak jövedelméből tartották fenn nagyszerű iskolákat és szolgálták ezzel a nemzetet. A birtokaikat felosztották a többiekkel együtt, iskolákat állami tulajdonba vették át.

Kelemen Krizosztom 1947-ben hagyta el hazáját, szabályos utlevéllel, missziós utra indulva. A viszonyok azonban távolléte alatt úgy alakultak

Magyarországban, hogy jobbnak látta az ország határain kívül maradni.

Szerény, halk ember, akinek gyönyörű magyarságát, színes, nem mesterkélte, igazi dunántúli kifejezéseit hallgatni nagyon kellemes a fülnek, melynek ma is legszebb muzsika a szép, tiszta magyar beszéd. Társaságában lenni és hallgatni őt élmény.

Nem panaszkodik sorsát, Isten rendelkezésebe belenyugodva nevezte magát a Szent Anna római katolikus hitközség számfeletti káplánjának...

Mikor hallgattam a magyarországi legrégebbi közhivatal viselőjét, a magyar felsőház volt tagját, úgy szerettem volna, ha hangját nagyon széles körökben hallották volna és látták volna minél többen bájos szerénységét is. Különösen, ha azok a honfitársak hallották volna országszerte, akik mostanában érkeztek közénk, és akik végképen nem tudnak a sokszor talán önmaguk által okozott sorsukba belenyugodni és keserű megjegyzéseikkel felháborítják itt élő honfitársaikat. Amikor felsorolják, kik és mik voltak otthon és mennyire felháborítóan tartják azt, hogy ebben az országban nem folytathatják azonnal ugyanazt az életmódot, amiben Magyarországon részük volt.

Mélt. Kelemen Krizosztom, Magyarország legrégebbi közhivatala viselőjének, Pannonhalma főapátjának sorsa talán tragikusabb, mint az övék — és mégis szerényen, Istenbe vetett hitével, megadással és mosolyogva cipeli a keresztjét, amit a mai idők ráértek.

Hittel és reménnyel szívében és lelkében — hogy a hit még mindig győzött a zsarnokság felett — és most sem lehet ez másként.

És akkor megszűnik a “Szent Anna hitközség számfeletti öreg káplánja” cím — és Pannonhalma főapátjának irányítása alatt ismét tanítanak majd a rend tagjai iskoláikban.

Nem kell sehol sem félreérteni ezt az írást. Amikor én hiszem és remélem, hogy így lesz, nem azt jelenti, hogy visszakívánom azt a rendszert, melynek következtében gázhalálba jutottak mindazok, akik nekem az élet értelmét és célját jelentették. Isten őrizzen attól, hogy még egy olyan irányzat csapása Magyarországra szakadjon.

De hiszem, hogy jön majd egy változás — véráldozat nélkül — mely után Magyarországon is demokratikus kormányzat veszi át a hatalmat ennek a hazának a támogatása mellett és végre megkezdődhet ott is az olyanfajta élet, mint amilyenben nekünk részünk van. Szabad, félelem nélküli élet, ahol mindenki szabadon imádkozhat Istenéhez és nem kell többé félni senkitől sem. Ahol a dolgozók boldogulnak, munkájuknak gyümölcsét szabadon élvezik. Ahol nem lesz norma, nem lesz többé inszakadásig való munkaversenynek nevezett rabszolga teljesítmény, ahol lesz sztrájkjog — és még se lesz kizsákmányoltság.

Ahol a földmives a maga földjét szántja, igazán övé

lesz a föld, amit 1945-ben adtak neki, és nem lesz kolhoz, nem lesz ugynevezett közös művelés, hanem mindenki szabadon fog rendelkezni földjével és termésével is.

A Szent Anna római katolikus hitközség számfeletti öreg káplánja már nem lesz Pittsburghba, amikor e sorok nyomtatásban megjelennek — máshol hirdeti Isten igéjét.